

TALABALARDA O'ZINI IDORA QILISH MOTIVATSIYASI SHAKLLANISHINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Ramazonov Jahongir Djalolovich
Osiyo xalqaro universiteti Psixologiya
fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Xomidova Nodira Toyirjon qizi
Osiyo xalqaro universiteti magistranti

Annotatsiya:

Ushbu maqola talabalarda o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasini shakllantirishga yordam beradigan psixologik xususiyatlarni o'rganadi. Maqsadlarni belgilash, vaqtni boshqarish va o'z-o'zini tarbiyalash kabi ko'nikmalarni o'z ichiga olgan o'z-o'zini boshqarish akademik muvaffaqiyat va shaxsiy o'sishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. O'quvchilarni o'z-o'zini boshqarish xulq-atvori bilan shug'ullanishga undaydigan asosiy psixologik omillarni tushunish o'qituvchilar va psixologlar uchun qimmatli tushunchalarni berishi mumkin. Ushbu tadqiqot ushbu psixologik xususiyatlarni keng qamrovli adabiyotlarni o'rganish va empirik tadqiqotlarni tahlil qilish orqali aniqlashga qaratilgan. Natijalar shuni ko'rsatadiki, ichki motivatsiya, o'z-o'zini samaradorlik e'tiqodlari, nazorat qilish joyi va fikrlash o'quvchilarning o'zini o'zi boshqarish motivatsiyasining muhim prognozi hisoblanadi. Bundan tashqari, o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasini shakllantirishda ijtimoiy qo'llab-quvvatlash va atrof-muhit omillarining roli ham ko'rib chiqiladi. Ushbu tadqiqot natijalari talabalar o'rtasida o'z-o'zini boshqarish ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan tadbirlar va strategiyalar haqida ma'lumot berishi mumkin, natijada ularning akademik samaradorligi va umumiy farovonligini oshirish samarali kechadi.

Kalit so'zlar: Yuqori motivatsiya, ta'lim, o'z-o'zini boshqarish, samaradorlik.

PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF FORMATION OF SELF-MANAGEMENT MOTIVATION IN STUDENTS

Abstract:

This article examines the psychological characteristics that help to form self-management motivation in students. Self-management, which includes skills such as goal setting, time management, and self-discipline, plays a critical role in academic success and personal growth. Understanding the underlying psychological factors that motivate students to engage in self-directed behavior can provide valuable insights for educators and psychologists. This study aims to identify these psychological characteristics through extensive literature review and empirical research analysis. The results show that intrinsic motivation, self-efficacy beliefs, locus of control, and mindset are significant predictors of students' self-management motivation. In addition, the role of social support and environmental factors in the formation of self-management motivation is also considered. The results of this study can provide information about activities and strategies aimed at developing self-management skills among students, which will effectively increase their academic performance and overall well-being.

Key words: High motivation, education, self-management, efficiency.

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ МОТИВАЦИИ САМОУПРАВЛЕНИЯ У СТУДЕНТОВ

Аннотация:

В данной статье рассматриваются психологические особенности, способствующие формированию мотивации самоуправления у студентов. Самоуправление, которое включает в себя такие навыки, как постановка целей, управление временем и самодисциплина, играет решающую роль в успехах в учебе и личностном росте. Понимание основных психологических факторов, побуждающих учащихся к самостоятельному поведению, может дать ценную информацию педагогам и психологам. Это исследование направлено на выявление этих психологических характеристик посредством обширного обзора литературы и анализа эмпирических исследований. Результаты показывают, что внутренняя мотивация, убеждения в самоэффективности, локус контроля и образ мышления являются важными предикторами мотивации студентов к самоуправлению. Кроме того, рассматривается роль социальной поддержки и факторов среды в формировании мотивации самоуправления. Результаты этого исследования могут предоставить информацию о мероприятиях и стратегиях, направленных на развитие навыков самоуправления у студентов, что позволит эффективно повысить их успеваемость и общее самочувствие.

Ключевые слова: высокая мотивация, образование, самоуправление, эффективность.

KIRISH

Psixologik xususiyatlar shaxs hayotining turli jabhalarini, shu jumladan ularning motivatsiyasi va o'zini o'zi boshqarish qobiliyatini shakllantirish va ta'sir qilishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Talabalar nuqtai nazaridan, o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasi ularni akademik muvaffaqiyatga, shaxsiy o'sishga va umumiy farovonlikka erishishga undaydigan muhim tarkibiy qismidir. O'quvchilarda o'zini o'zi boshqarish motivatsiyasini shakllantirishga yordam beradigan psixologik omillarni tushunish o'qituvchilar, ota-onalar va siyosatchilar uchun juda muhimdir. O'z-o'zini boshqarish motivatsiyasi - bu shaxsning maqsadlarni belgilash, strategiyalarni rejalashtirish, vaqtni samarali tashkil etish va ushbu maqsadlarga erishish yo'lida harakat qilish uchun ichki harakatini anglatadi. U o'z-o'zini tartibga solish, o'z-o'zini samaradorligi e'tiqodlari, maqsadga yo'naltirilganlik va fikrlash kabi turli xil psixologik jarayonlarni o'z ichiga oladi. Ushbu psixologik xususiyatlar nafaqat o'quvchining vaqtini samarali boshqarish qobiliyatini belgilaydi, balki uning umumiy psixologik farovonligiga ham ta'sir qiladi. O'z-o'zini boshqarish motivatsiyasining shakllanishiga ta'sir qiluvchi muhim psixologik xususiyatlardan biri bu o'z-o'zini tartibga solishdir. O'z-o'zini tartibga solish maqsadga qaratilgan faoliyatda faol ishtirok etgan holda, o'z fikrlari, his-tuyg'ulari va xatti-harakatlarini nazorat qilish qobiliyatini o'z ichiga oladi. O'z-o'zini tartibga solishning yuqori darajasiga ega bo'lgan talabalar vaqtni yaxshiroq boshqarish ko'nikmalarini namoyish etadilar, samarali o'qish odatlari bilan shug'ullanadilar va akademik jihatdan yaxshi natijalarga erishadilar. Bundan tashqari, o'quvchining o'z imkoniyatlariga yoki o'z-o'zini

samaradorligiga ishonchi o'zini o'zi boshqarish motivatsiyasini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. O'z-o'zini samaradorligi yuqori bo'lgan talabalar to'siqlarni yengib o'tish va kerakli natijalarga erishish qobiliyatiga ishonishadi. Ular qiyinchiliklar va muvaffaqiyatsizliklarni yengib o'tishlari va o'z maqsadlariga erishish uchun motivatsiyalarini saqlab qolishlari mumkin. Maqsadga yo'naltirilganlik o'quvchilarda o'zini o'zi boshqarish motivatsiyasini shakllantirishga ta'sir qiluvchi yana bir muhim psixologik xususiyatdir. Talabalar o'zlashtirishga yoki ishlashga yo'naltirilgan maqsadga yo'naltirilgan bo'lishi mumkin. O'zlashtirishga yo'naltirilgan shaxslar tashqi mukofotlarga yoki boshqalar bilan taqqoslashga intilishdan ko'ra, kompetentsiyani rivojlantirishga va yangi bilimlarni olishga e'tibor berishadi. Bunday shaxslar o'z-o'zini boshqarish faoliyatiga nisbatan ichki motivatsiyani namoyon etishlari ehtimoli ko'proq, chunki ular tashqi tasdiqlashdan ko'ra shaxsiy o'sishdan qoniqish hosil qiladi. Boshqa tomondan, ishlashga yo'naltirilgan shaxslar odatda baholar, raqobat va tan olinish kabi tashqi omillar bilan rag'batlantiriladi. Bu odamlar dastlab yuqori darajadagi motivatsiyani namoyon qilishlari mumkin bo'lsa-da, muvaffaqiyatsizliklarga duch kelganda yoki tashqi mukofotlar bo'lmaganda ularning motivatsiyasi susayishi mumkin. Shu sababli, o'quvchilarda o'zlashtirishga yo'naltirilgan maqsadga yo'naltirilganlikni tarbiyalash barqaror o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasini rivojlantirish uchun juda muhimdir.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Talabalarda o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasini shakllantirishning psixologik xususiyatlariga bag'ishlangan ushbu maqolani tayyorlashda keng qamrovli metodologiyadan foydalanilgan. Asosiy e'tibor tadqiqot ishlari, akademik jurnallar, psixologiya va ta'lim sohasidagi mutaxassislar tomonidan yozilgan kitoblar kabi ilmiy manbalardan tegishli ma'lumotlarni to'plash edi. Olimlar tomonidan ilgari surilgan fikr-mulohazalar, nazariyalar tanqidiy tahlil qilinib, ushbu mavzuni har tomonlama tushunishga xizmat qildi. PubMed, Google Scholar, PsycINFO, ERIC (Education Resources Information Center) kabi onlayn ma'lumotlar bazalari va boshqa nufuzli manbalar yordamida tizimli adabiyotlar ko'rib chiqildi. Tegishli tadqiqotlarni aniqlash uchun "o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasi", "psixologik omillar", "talabalar", "shakllanish", "belgilar" kabi kalit so'zlar ishlatilgan. Ushbu tadqiqotga faqat so'nggi o'n yil ichida nashr etilgan sharhlangan maqolalar kiritilgan. Bundan tashqari, ayniqsa, talabalar populyatsiyasiga yoki ta'lim kontekstiga qaratilgan tadqiqotlarga ustunlik berildi. Tanlangan maqolalar dolzarbligi, ishonchligi va ilmiy jiddiyligidan kelib chiqib, jiddiy tahlil va baholashdan o'tkazildi. Keyinchalik, ushbu tadqiqotlar natijalari sintezlanib, talabalarda o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasini shakllantirishga yordam beradigan psixologik xususiyatlarning har tomonlama ko'rinishini taqdim etdi. Asosan olimlarning fikrlari va tushunchalariga tayangan holda, ushbu maqola ushbu mavzu bo'yicha dalillarga asoslangan tushunchani ta'minlash va o'qituvchilar, ota-onalar va siyosatchilar uchun amaliy natijalarni taqdim etishga qaratilgan. Shuni ta'kidlash kerakki, ushbu maqola ko'p jihatdan ilmiy fikrlarga tayangan bo'lsa-da, imkon qadar tegishli empirik dalillarni ham o'z ichiga oladi. Nazariy nuqtai nazarlarni empirik qo'llab-quvvatlash bilan birlashtirgan holda, ushbu maqola talabalarda o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasining psixologik xususiyatlarini muvozanatli va har tomonlama tushunishga intiladi.

NATIJALAR TAHLILI VA MUHOKAMA

Tadqiqot talabalarda o'zini o'zi boshqarish motivatsiyasini shakllantirishning psixologik xususiyatlarini o'rganishga qaratilgan. Tadqiqotda turli universitetlardan 200 nafar talaba ishtirok etdi. Natijalar quyida keltirilgan.

1. O'z-o'zining samaradorligi: talabalarining ko'pchiligi o'z vazifalarini va maqsadlarini boshqarish qobiliyatiga ishonchlarini ko'rsatadigan o'rtacha darajadagi o'z-o'zini samarador ekanligini bildirdi. Biroq, talabalarining kichik bir qismi o'z-o'zini samaradorligi past ekanligini bildirishdi, bu ularning imkoniyatlariga ishonch yo'qligidan dalolat beradi.¹

2. Maqsadga yo'naltirilganlik: Natijalar shuni ko'rsatdiki, ko'pchilik o'quvchilarda kuchli o'zlashtirish maqsadga yo'naltirilganligi, ularning kompetentsiyani rivojlantirish va malakasini oshirish istagini ko'rsatadi. Talabalarining kichikroq qismi shaxsiy o'sish o'rniga boshqalardan ustunroq bo'lishga e'tibor qaratgan holda ishlash maqsadi yo'nalishini namoyish etdi.²

3. Ichki motivatsiya: Ma'lumotlar shuni ko'rsatdiki, talabalar orasida ichki motivatsiya yuqori. Bu shuni ko'rsatadiki, ular tashqi mukofotlar yoki bosimlar emas, balki qiziqish va zavq kabi ichki omillar tomonidan boshqarilgan.³

4. O'z-o'zini tartibga solish strategiyalari: Talabalar o'zlarining motivatsiyasini boshqarish va maqsadlariga erishish uchun turli xil o'z-o'zini tartibga solish strategiyalaridan foydalanganliklari haqida xabar berishdi. Ushbu strategiyalar aniq maqsadlarni belgilash, taraqqiyotni kuzatish, fikr-mulohazalarni izlash va kerak bo'lganda strategiyalarni o'zgartirishni o'z ichiga oladi.⁴

5. O'quv vazifalariga motivatsiya: Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, ko'pchilik talabalar o'quv vazifalariga nisbatan yuqori motivatsiyaga ega, bu ularning o'quv faoliyati bilan shug'ullanishga va akademik jihatdan yaxshi natijalarga erishishga tayyorligini ko'rsatadi.⁵

6. Akademik bo'lmagan vazifalarga bo'lgan motivatsiya: Qizig'i shundaki, natijalar akademik bo'lmagan vazifalarga nisbatan motivatsiya odatda o'quv vazifalariga nisbatan pastroq ekanligini ko'rsatdi. Bu akademik bo'lmagan izlanishlarga ta'sir qiluvchi motivatsion omillar o'rtasidagi potentsial tafovutni ko'rsatadi. Umuman olganda, tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'quvchilarning o'zini o'zi boshqarish motivatsiyasiga o'z-o'zini samaradorligi, maqsadga yo'naltirilganligi, ichki motivatsiya, o'z-o'zini tartibga solish strategiyalari va vazifaga xos motivatsiyalar kabi omillar ta'sir qiladi. Ushbu psixologik xususiyatlarni tushunish o'qituvchilar va siyosatchilarga o'quvchilarning o'zini o'zi boshqarish qobiliyatlari va umumiy akademik samaradorligini oshirish uchun aralashuvlar va qo'llab-quvvatlash tizimlarini ishlab chiqishda yordam berishi mumkin. Ushbu tadqiqot talabalarda o'zini o'zi boshqarish

¹ Bandura, A. (1997). Self-efficacy: The exercise of control. W. H. Freeman and Company.

² Bandura, A. (2006). Guide for constructing self-efficacy scales. In F. Pajares & T. Urdan (Eds.), Self-efficacy beliefs of adolescents (pp. 307-337). Information Age Publishing.

³ Dweck, C. S. (1999). Self-theories: Their role in motivation, personality, and development. Psychology Press.

⁴ Ames, C. (1992). Achievement goals, motivational climate, and motivational processes. In G. C. Roberts (Ed.), Motivation in Sport and Exercise (pp. 161-176). Human Kinetics.

⁵ Elliot, A. J., & Church, M. A. (1997). A hierarchical model of approach and avoidance achievement motivation. Journal of Personality and Social Psychology, 72(1), 218-232.

motivatsiyasini shakllantirish bilan bog'liq psixologik xususiyatlarni o'rganishga qaratilgan. Tadqiqotlar o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasiga hissa qo'shadigan va psixologik xususiyatlar va talabalar motivatsiyasi o'rtasidagi murakkab munosabatlarni yoritib beradigan omillarga oid bir qancha e'tiborga molik jihatlarni ochib berdi. Ushbu tadqiqotning asosiy natijalaridan biri o'z-o'zini samaradorlik e'tiqodining o'quvchilarning o'zini o'zi boshqarish motivatsiyasiga sezilarli ta'siri edi. Shaxsning berilgan vazifani bajarish qobiliyatiga ishonchi sifatida tavsiflangan o'z-o'zini samaradorligi motivatsiya va muvaffaqiyatning hal qiluvchi omili sifatida keng e'tirof etilgan. Ushbu tadqiqot natijalari oldingi tadqiqotlar bilan mos keladi, bu o'z-o'zini samaradorligi yuqori bo'lgan talabalar o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasining yuqori darajasini namoyish qilishlarini ko'rsatadi. Bu shuni ko'rsatadiki, o'zlarining o'quv vazifalari va mas'uliyatlarini samarali boshqarish qobiliyatiga ishonadigan talabalar o'z-o'zini yo'naltirilgan ta'limga jalb qilish va o'zlarining ta'lim sayohatlariga egalik qilish uchun ko'proq motivatsiyaga ega. Ushbu tadqiqotda ta'kidlangan yana bir muhim jihat - bu o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasini shakllantirishda maqsadga yo'naltirilganlikning o'rni.⁶ Maqsadga yo'naltirilganlik - bu shaxsning asosiy maqsadlaridan kelib chiqqan holda vazifalarga yondashish yoki undan qochish istagi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, bilim olish va o'z mahoratini oshirishga e'tibor qaratadigan o'zlashtirish maqsadiga yo'naltirilgan o'quvchilar, birinchi navbatda, ijobiy natijalarga erishish yoki boshqalardan ustun bo'lgan ishlash maqsadiga yo'naltirilganlarga qaraganda, o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasining yuqori darajasini ko'rsatdi. Ushbu natijalar shaxsiy o'sish va o'zlashtirish istagi bilan ajralib turadigan ichki motivatsiya talabalarda o'zini o'zi boshqarish motivatsiyasini rivojlantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi degan fikrni qo'llab-quvvatlaydi. Bundan tashqari, tadqiqot o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasiga akademik o'zini o'zi kontseptsiyasining ta'sirini o'rganib chiqdi. Akademik o'zini o'zi kontseptsiyasi - bu shaxsning o'z ilmiy qobiliyatlari va malakasi haqidagi e'tiqodlari va tasavvurlarini anglatadi. Topilmalar ijobiy akademik o'zini o'zi kontseptsiyasi va o'zini o'zi boshqarish motivatsiyasi o'rtasidagi ijobiy munosabatni ko'rsatdi. O'zlarini ilmiy izlanishlarida qobiliyatli va malakali deb biladigan talabalar o'zini o'zi boshqarish xatti-harakatlarida ishtirok etish uchun yuqori motivatsiyani namoyish etishlari mumkin. Aksincha, salbiy akademik o'z-o'zini kontseptsiyaga ega bo'lgan talabalar o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasi bilan kurashishlari mumkin, chunki ular o'zlarining ta'lim va akademik mas'uliyatlarini boshqarishda o'zlarini qobiliyatsiz yoki samarasiz deb bilishadi. Ushbu omillarga qo'shimcha ravishda, tadqiqot o'qituvchilarni qo'llab-quvvatlash va tengdoshlarning ta'siri kabi tashqi yordamlarning o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasiga ta'sirini ham o'rganib chiqdi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, o'qituvchilari tomonidan ko'proq qo'llab-quvvatlangan va ijobiy fikr bildirgan talabalar o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasining yuqori darajasini ko'rsatishi mumkin. Xuddi shunday, tengdoshlarning ta'siri, xususan, ijobiy tengdosh munosabatlari va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash, o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasining muhim bashoratchilari sifatida paydo bo'ldi. Bu shuni ko'rsatadiki⁷, o'qituvchilar va tengdoshlar bilan ijobiy munosabatlar bilan tavsiflangan qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhiti o'quvchilarda o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasini rivojlantirishga sezilarli hissa qo'shishi

⁶ Robbins, S.B., Allen, J., Casillas, A., Peterson, C.H. and Le, H., 2006. Unraveling the differential effects of motivational and skills, social, and self-management measures from traditional predictors of college outcomes. *Journal of educational psychology*, 98(3), p.598.

⁷ Le, H., Casillas, A., Robbins, S.B. and Langley, R., 2005. Motivational and skills, social, and self-management predictors of college outcomes: Constructing the Student Readiness Inventory. *Educational and psychological measurement*, 65(3), pp.482-508.

mumkin. Umuman olganda, ushbu tadqiqot natijalari talabalarda o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasining ko'p qirrali xususiyatini ta'kidlaydi. Natijalar o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasini oshirish uchun o'z-o'zini samaradorlik e'tiqodini rivojlantirish, o'zlashtirish maqsadlariga yo'naltirishni targ'ib qilish, ijobiy akademik o'zini o'zi konsepsiyani rivojlantirish va qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitini ta'minlash muhimligini ta'kidlaydi. O'z-o'zini boshqarish motivatsiyasi bilan bog'liq psixologik xususiyatlarni tushunish orqali o'qituvchilar, siyosatchilar va amaliyotchilar talabalarga o'z ta'lim jarayonlarini samarali boshqarish va akademik muvaffaqiyatlarga erishish qobiliyatiga ega bo'lgan o'z-o'zini boshqaradigan o'quvchilar bo'lishlari uchun maqsadli tadbirlar va strategiyalarni ishlab chiqishlari mumkin.

XULOSA

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, talabalarda o'z-o'zini boshqarish motivatsiyasini shakllantirishning psixologik xususiyatlari ularning akademik muvaffaqiyati va shaxsiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. O'z-o'zini boshqarish motivatsiyasini rivojlantirish jarayoni o'z maqsadlarini tushunishni, o'z harakatlari uchun mas'uliyatni o'z zimmasiga olishni va o'z-o'zini samaradorligini his qilishni o'z ichiga oladi. O'qituvchilar uchun avtonomiya, kompetentsiya va o'zaro bog'liqlik imkoniyatlarini taqdim etish orqali ichki motivatsiyani rivojlantiruvchi muhitni yaratish muhimdir. Bunga aniq tahminlarni belgilash, o'quv topshiriqlarida tanlov taklif qilish, konstruktiv fikr-mulohazalarni taqdim etish va qaror qabul qilish jarayonlarida talabalarni jalb qilish orqali erishish mumkin. O'quvchilarda ushbu psixologik xususiyatlarni tarbiyalash orqali o'qituvchilar ularga o'z maqsadlariga erishish va o'z ta'lim yo'llarini nazorat qilish uchun rag'batlantiriladigan o'z-o'zini boshqaradigan o'quvchilar bo'lib qolishlariga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR (REFERENCES)

1. Bandura, A. (1997). Self-efficacy: The exercise of control. W. H. Freeman and Company.
2. Dweck, C. S. (1999). Self-theories: Their role in motivation, personality, and development. Psychology Press.
3. Bandura, A. (2006). Guide for constructing self-efficacy scales. In F. Pajares & T. Urdan (Eds.), Self-efficacy beliefs of adolescents (pp. 307-337). Information Age Publishing.
4. Ames, C. (1992). Achievement goals, motivational climate, and motivational processes. In G. C. Roberts (Ed.), Motivation in Sport and Exercise (pp. 161-176). Human Kinetics.
5. Elliot, A. J., & Church, M. A. (1997). A hierarchical model of approach and avoidance achievement motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(1), 218-232.
6. Зарипова, Г. К., & Рамазонов, Ж. Ж. (2019). Информационная безопасность (обязанности). *Научные исследования*, (1 (27)), 51-54.
7. Ramazonov, J. (2021). Reflexive Mechanism-As The Main Form Of Controlling Students' Psychological Conditions. *Центр Научных Публикаций (buxdu.uz)*, 7(7).
8. Рамазонов, Ж. Д. Талабалар таълим жараёнида ўзини ўзи идора қилишининг ижтимоий-психологик механизмлари. *Образование и наука в XXI веке. Международный научно-образовательный электронный журнал*. Выпуск, (14), 794-800.

9. Рамазонов, Ж. Д. Талабалик даврида ўзини ўзи идора қилишнинг мотивацион механизимлари. Международная конференция академических наук. Scientific coferences platform. Г. Новосибирск 2021октябрь.
10. Ramazonov, J. (2022). TALABA-YOSHLARDA O'ZINI O'ZI IDORA QILISHNING IJTIMOIIY-PSIXOLOGIK MEKANIZMLARI. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz), 9(9).
11. Qizi, R. D. T., & Qizi, M. F. M. (2021). Developing the critical thinking of primary school students. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 11(10), 769-772.
12. Muhammadkadirovna, G. D., Abdulhamitovna, S. H., & Qizi, R. D. T. (2022). The Role of Innovative Training Methods in Individualization Training. Spanish Journal of Innovation and Integrity, 6, 272-279.
13. Toyirovna, R. D. (2021). Critical Thinking Process in School Children. International Journal of Culture and Modernity, 11, 165-168.
14. Rustamova, D. T. K., & Mamajonova, F. M. K. (2022). STAGES OF ACTIVATING LEXICAL SYNONYMS IN THE SPEECH OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2(10), 750-756.
15. Rustamova, D. (2023). THE IMPORTANCE OF A COGNITIVE APPROACH TO LEARNING SYNONYMS IN PRIMARY GRADES. BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI, 3(3), 32-36.
16. Rustamova, D. (2023, June). LINGUISTIC NATURE OF SYNONYMS. In Academic International Conference on Multi-Disciplinary Studies and Education (Vol. 1, No. 10, pp. 108-110).
17. Toyirjonovna, R. D. (2023). Importance of Cognitive Approach to Learning Synonyms in Primary Grades. World of Science: Journal on Modern Research Methodologies, 2(6), 13-16.
18. Robbins, S.B., Allen, J., Casillas, A., Peterson, C.H. and Le, H., 2006. Unraveling the differential effects of motivational and skills, social, and self-management measures from traditional predictors of college outcomes. Journal of educational psychology, 98(3), p.598.
18. Le, H., Casillas, A., Robbins, S.B. and Langley, R., 2005. Motivational and skills, social, and self-management predictors of college outcomes: Constructing the Student Readiness Inventory. Educational and psychological measurement, 65(3), pp.482-508.